

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๔๖/๕๗ | ๑๑-๑๗ ส.ค.๕๗

ปฏิรูปการศึกษา ตอน ปฏิรูปหลักสูตรเพื่อคุณภาพของเยาวชน

จากการเตรียมการปฏิรูปการศึกษาในปี ๒๕๕๗ นี้ นักวิชาการทางการศึกษาได้เสนอแนวทางและโมเดลในการปฏิรูปอย่างหลากหลาย โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับตัวผู้สอน สถานศึกษา และการโอนย้ายอำนาจการบริหารสถานศึกษาให้กับการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จากรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส ๒ ประจำปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งรวบรวมผลการสำรวจความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนไทย โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลับมีประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพของเยาวชนที่น่าสนใจ คือ เยาวชนไทยส่วนใหญ่มีระดับความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและมีการพัฒนาที่ช้าตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๖ ได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ว่า พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุขนั้น หมายความว่า ผลผลิตที่ออกมาจะต้องมีคุณสมบัติทั้ง **“เก่ง ดี และมีมีความสุข”** จึงจะการันตีความสำเร็จของการปฏิรูป การศึกษานี้ได้ หลังจาก พ.ร.บ.การศึกษาฯ ดังกล่าวมีอำนาจบังคับ ใช้มากกว่า ๑๕ ปี ก็ได้ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานสากลทั้งในส่วนของความเก่ง ที่ประเมินด้วยความฉลาด ทางสติปัญญา (IQ) และส่วนของความดี ที่ประเมินด้วยความฉลาด

ทางอารมณ์ (EQ) มาแล้วหลายรอบ ล่าสุด จากรายงานภาวะ สังคมไทยไตรมาส ๒ ประจำปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รวบรวมผลการ สืบสวนความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก นักเรียนไทย โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เมื่อปี ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นรอบล่าสุด มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ในด้านความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient: IQ) กรมสุขภาพจิตฯ พบว่า เด็กนักเรียนอายุ ๖-๑๕ ปี มี IQ เฉลี่ย ๙๘.๕๙ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสากล (IQ=๑๐๐) และต่ำกว่า ระดับ IQ ของประเทศในกลุ่มเอเชียด้วยกัน ๕-๑๐ จุด คือ

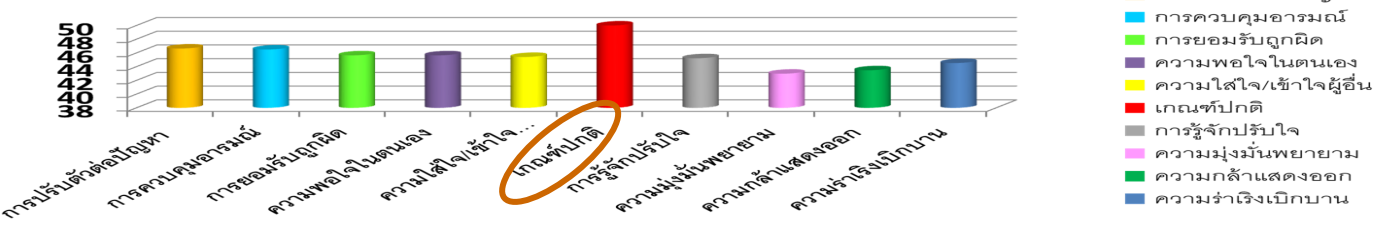
ผลสอบ IQ + EQ สร้างคนที่สุขอย่างสมดุล

PISA2012					
ลำดับที่	Ranking (65ประเทศ)	ประเทศ	คณิต	การอ่าน	วิทยาศาสตร์
1	1	Shanghai-China	613	570	580
2	2	Singapore	573	542	551
3	3	Hong Kong-China	561	545	555
4	4	Chinese Taipei	560	523	523
5	5	Korea	554	536	538
6	6	Macao-China	538	509	521
ค่าเฉลี่ย OECD			494	496	501
11	50	Thailand	427	441	444
12	52	Malaysia	421	398	420
13	64	Indonesia	375	396	382

ที่มา: OECD

ผลสำรวจความฉลาดทางอารมณ์เด็กนักเรียนไทย ปี 2554

ร้อยละ ๔๘.๕ มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (IQ น้อยกว่า ๑๐๐) และร้อยละ ๖.๕ มีระดับสติปัญญาบกพร่อง (IQ น้อยกว่า ๗๐) ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานสากลที่ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีระดับสติปัญญาบกพร่องไม่ควรเกินร้อยละ ๒ และในปี ๒๕๕๗ พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านสติปัญญาของเด็กนักเรียนไทยมีระดับคะแนนเฉลี่ยของสติปัญญาของเด็กวัยเรียนใกล้เคียงกับการสำรวจครั้งก่อนที่ระดับ ๙๗-๙๙ ซึ่งตามทฤษฎีการวัดความสามารถทางสติปัญญาเชื่อว่าโดยปกติ IQ จะมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ๒ - ๓ จุด ซึ่งเป็นผลจากการที่ประชากรมีสุขภาพและการศึกษาที่ดีขึ้น แต่การสำรวจของไทยไม่เป็นไปตามทฤษฎีจึงสะท้อนว่าในช่วง ๘ - ๑๐ ปีที่ผ่านมาเยาวชนไทยกำลังมีพัฒนาการด้านสติปัญญา (IQ) ช้ากว่าที่ควรจะเป็น

ขณะที่ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ)

ของเยาวชนไทยอายุ ๖ - ๑๑ ปี พบว่า ในปี ๒๕๕๐ คะแนนอยู่ที่ ๑๒๙-๑๑๘ คะแนน โดยด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านความมุ่งมั่นพยายาม ต่อมาในปี ๒๕๕๔ มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ๑๔๘ - ๑๒๕ คะแนน และปี ๒๕๕๗ คะแนนเฉลี่ย EQ ของเยาวชนไทยทั้งประเทศอยู่ที่ร้อยละ ๔๕.๑๒ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ควรจะเป็น คือ ๕๐ - ๑๐๐ โดยด้านที่อ่อนที่สุดก็ยังเป็น “ด้านความมุ่งมั่นพยายาม” เช่นเดิม

จากผลการสำรวจทั้ง IQ และ EQ ของเยาวชนไทยหลังจากมี

การประกาศใช้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งปรากฏว่า ผลการประเมินทั้ง ๒ ส่วนมีค่าคะแนนต่ำลงทุกครั้ง และตกอยู่ในขั้นที่ต่ำกว่ามาตรฐานสากลตลอดมา นั่น แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แม้องค์ประกอบของการจัดการศึกษาจะมาจากหลายส่วนประกอบกัน แต่หลักสูตรการศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับการสร้างเยาวชนเพื่อพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ จึงควรประกอบด้วย

เก็ง: ด้วยการเสริมสร้าง IQ ผ่านการเรียนรู้กลุ่มวิชาชีพ ภาษา และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะสร้างเสริมศักยภาพให้ผู้เรียนสามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเตรียมคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเสริมทักษะด้านวิชาชีพ โดยการลดชั่วโมงทฤษฎีแล้วเพิ่มชั่วโมงการปฏิบัติให้กับผู้เรียน ซึ่งสามารถเริ่มต้นได้ตั้งแต่ช่วงชั้นประถมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญสามารถต่อยอดความรู้ความเข้าใจ กลายเป็นองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ได้ต่อไป พร้อมกันนี้เยาวชนจะได้รับรู้ถึงขีดความสามารถ ความถนัด และความชอบของตนเองจากวิชาชีพที่ได้อ่าน

ขณะที่การสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์อย่างมีหลักการ มีเหตุผล และเป็นขั้นเป็นตอนนั้น เยาวชนจะได้เรียนรู้ผ่านกลุ่มวิชา

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การรู้จักคิดบนพื้นฐานของตรรกะนี้จะกลายเป็นองค์ประกอบในการคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

ติ : ด้วยการเสริมสร้าง EQ ผ่านการเรียนรู้กลุ่มวิชาสังคมศึกษา เช่น ประวัติศาสตร์ชาติไทย ความเป็นประชาคมอาเซียน หน้าที่พลเมือง และจริยธรรม ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมความเป็นไทย การเคารพในสถาบันหลักของชาติ ควบคู่กับการสร้างความคุ้นชินต่อการเป็นประชาคมอาเซียนที่มองข้ามความแตกต่างทางเชื้อชาติ การรู้หน้าที่ของตนต่อสังคม และการดำเนินชีวิตในอนาคต

การกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนของเด็กไทยในแต่ละช่วงชั้นเป็นเรื่องสำคัญ ควรกำหนดว่าผู้เรียนต้องรู้อะไรในอดีตเกิดเหตุการณ์สำคัญอะไรขึ้น ประวัติศาสตร์ชาติไทยจะสอนอย่างไรจึงจะไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นหนึ่งเดียวของประชาคมอาเซียน ซึ่งในส่วนของรายละเอียดนี้ผู้อยู่ในวงการศึกษาควรช่วยกันคิดและกำหนดออกมาให้เหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย

มีความสุข : ด้วยการปรับลดเวลาการเรียนลง เนื่องจากข้อมูลของ UNESCO กำหนดให้ชั่วโมงเรียนของเยาวชนที่เหมาะสมควรอยู่ที่ ๘๐๐ ชั่วโมง/ปี แต่สำหรับเวลาเรียนของเยาวชนไทยในแต่ละช่วงชั้น/ปีนั้น กลับพบว่า มีชั่วโมงการเรียนมากเกินไป คือ ประถมศึกษาเรียนประมาณ ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี มัธยมศึกษาเรียนประมาณ ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี ซึ่งสูงเป็นอันดับ ๒ ของโลกรองจากประเทศในแถบแอฟริกา แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเยาวชนไทยกลับต่ำลงเรื่อยๆ ขณะที่อ้อมกอดซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก มีชั่วโมงเรียน/ปีเพียง ๗๙๐ ชั่วโมง โดยในแต่ละวันเยาวชนไทยจะใช้เวลาไปกับการเรียน การทำการบ้าน กระทั่งขาดการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ที่รวมถึงทักษะการเข้าสังคมด้วย การลดชั่วโมงการเรียนลงจึงช่วยลดความเครียดและเพิ่มความสุขตามวัยให้กับเด็ก

อย่างไรก็ดี สิ่งที่สำคัญต่อการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาที่ควรจะทำเป็นขั้นต้นแรก คือ การกำหนดเป้าหมายว่า หลักสูตรที่กำลังปรับปรุงนี้ เราจะพัฒนาให้เยาวชนตอบสนองผลประโยชน์ของชาติ และประชาคมอาเซียนอย่างไร และเราจะเสริมสร้างให้เยาวชนของเรามีศักยภาพพอที่จะแข่งขันในตลาดแรงงานได้เพียงใด เพื่อป้องกันปัญหาแรงงานล้นตลาดในบางสาขา ขณะที่บางสาขากลับขาดแคลนทรัพยากรอย่างมาก...**๑๖**

ข้อมูลอ้างอิง:

- * อนุญา มูลเพ็ญ. เปิดรายงานสภาพพัฒนา: เด็กไทยไอคิวต่ำกว่ามาตรฐานสากล. หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. 25 สิงหาคม 2557.
- * กรมสุขภาพจิต. โครงการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กไทย ความฉลาดทางอารมณ์ ภาวะขาดสารไอโอดีนและภาวะโลหิตจางของเด็กไทยปี 2557.
- * กระทรวงศึกษาธิการ. ศธ.สั่งลดเวลาเรียน. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/>